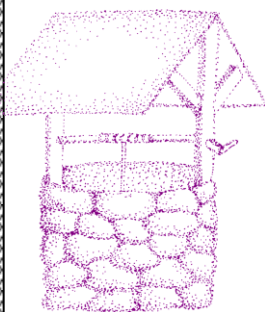

דמשק אליעזר

יו"ל ע"י וועד להוצאת כתבי ר' אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

בן מוה"ר רבי יצחק נפתלי קנאפפלער זצ"ל, אבדק"ק טשילע יצ"ו, ומח"ס "קני המנורה"

ונכד הגה"צ ר' רפאל אהרן קנאפפלער זצוק"ל הי"ד, אבדק"ק טיניע, ומח"ס "מנורת אהרן"

גליון בדברי תורה ובהלכה ואגדה, פנינים יקרים לכבוד שבת קודש וכו' ובדברים העומדים ברומז של עולם

• עש"ק פרשת ויצא, י"א כסליו - שנת תשפ"א לפ"ק - שנה ח' גליון ו' (קנ"ב) •

מפני סיבות שונות לא היה הזמן מספיק להו"ל גליון מוגדל לרגל היארצייט, וכל התשובות והמאמרים יופיעו בעזהש"ת בגליון המוגדל לכבוד חנוכה.

גליון זה יוצא לאור לרגל יומא דהילולא

של אבי מורי, הלא הוא הרה"ג המפורסם

מו"ה רבי יצחק נפתלי קנאפפלער זצ"ל

אב"ד טשילע יצ"ו - ומח"ס "קני המנורה"

נפטר ביום ז' כסליו שנת תשנ"ב לפ"ק

בן הרה"ג המפורסם

מו"ה רבי רפאל אהרן קנאפפלער זצ"ל הי"ד

אב"ד טיניע יצ"ו - ומח"ס "מנורת אהרן"

*

הונצח ע"י בנו

אלכסנדר אליעזר קנאפפלער

הערות והארות מתקבלות בחיבה

- ❖ Rabbi Alexander Knopfler
1564 - 48 STREET
Brooklyn N.Y. 11219
- ❖ Tel: (917) 755-4864
- ❖ Fax: (718) 437-3388
- ❖ Email 7554864@gmail.com

גליון הבא יופיע אי"ה

לכבוד ימי החנוכה הבעל"ט

מאמרים והערות והארות מתקבלים עד

יום ה' לסדר וישלח - י"ז כסליו

כמה שאלות בענייני הלכה ואגדה בעניינים שונים

כל מי שיודע לענות תשובה על אחד משאלות אלו נא לשלוח להמערכת, ויופיע בגליון הבא בשם אומרו, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ז מ"ו) "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם"

שאלות בחומש רש"י פרשת תולדות

במשך ליל ויום שב"ק פרשת תולדות תשפ"א לפ"ק, בעת שלמדתי חומש עם פירוש רש"י, נתעורר אצלי כמה קושיות ודיוקים, ואפרטם לפני הקוראים החשובים.

א] הפסוק אומר (כה, כא) וַיֵּעָר וַיִּצְחַק לֵה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עָקְרָה הוּא וַיֵּעָר לֹא ה' וַתַּהַר רַבָּקָה אִשְׁתּוֹ. ויש לדקדק, והרי צריכים לבקש ולהעתיור לה' בכל עת ועונה, ערב ובוקר וצהריים, בכל רגע ורגע תלויים אנו בחסדו ויתברך, וכי רק כשהכיר כִּי עָקְרָה הוּא התחיל להתפלל לה'?

ב] לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ פירש רש"י "זה עומד בוויית זו ומתפלל, וזו עומדת בוויית זו ומתפללת", ויש לעיין למה פנה רש"י מן הפירוש הפשוט שמפרשים לְנֹכַח "כנגד".

ג] וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֵב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהָלִים (כה, כז). פירש רש"י "כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים כמעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה מינם, כיון שנעשו בני שלש עשרה שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לעבודה זרה".

וכן בפסוק (כה, ל) הֲלַעֲיֹמֵנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עָרַף אֹנְכֵי פִירֵשׁ רִשׁ"י: ערשם אדומות, ואותו היום מת אברהם שלא יראה את עשו בן בנו יוצא לתרבות רעה, ואין זו שיבה טובה שהבטיחו הקדוש ברוך הוא, לפיכך קצר הקדוש ברוך הוא חמש שנים משנותיו, שיצחק חי מאה ושמונים שנה וזה מאה שבעים וחמש שנה, וכישל יעקב ערשם להברות את האבל וכו', עכ"ל.

ולכאורה ב' דיבורים אלו ברש"י הם סתירה לדברי בעל הטורים בפרשת נשא עה"פ יברך ה' וישמרך, שכתב וז"ל: התחלת התיבות עולה כ"ו, כנגד השם של ארבע אותיות. וסוף התיבות ד' ה"ך עולה מ"ה, כנגד השם של מ"ה תיבות. וזהו ה' ישמר צאתך ובואך (תהלים קכא ח). וג' תיבות בפסוק, כדי להזכיר זכות אברהם יצחק ויעקב (פס"ט). ובהם מ"ו אותיות, על שם האבות שראו זה את זה מ"ו שנים (סדר עולם פרק א). וזכות השבטים עם האבות הם מ"ו (במדבר ס"ב יג), עכ"ל.

דמדברי רש"י משמע שכאשר יצא עשו לתרבות הרעה, בן י"ג שנה היה. וכן מתמצית דברי רש"י עה"פ הלאעיומי משמע שבעת פטירת אברהם איבנו ע"ה, היה בן בנו יעקב רק בן י"ג שנה בלבד, ולא כדברי בעל הטורים ז"ל, שכתב שראו האבות זה את זה שלשתן ביחד מ"ו שנים, וצריך ליישב שלא יהיו דבריהם סותרים אהדדי.

ד] וַעֲשֵׂה לִי מִטַּעֲמִים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהִבִּיאָה לִּי וְאָכְלָה בְּעִבּוֹר תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי בְּטָרֵם אָמוֹת (כו, ד). יש לעיין למה ביקש יצחק עשוי להביא לפניו מטעמים, והרי היה לו אשתו רבקה שהיתה מבשלת בשבילו בכל יום מטעמים, והראי' שבישלה בעצמה, שהרי אמרה ליעקב (פסוק ט') וַאֲעֲשֶׂה אִתְּם מִטַּעֲמִים לְאֹבִיד כַּאֲשֶׁר אָהַב, וכך עשתה, והביאם יעקב לאביו יצחק, ונהנה מאוד ממאכלה, וכמו שפירש"י עה"פ (כו, ג) וְאָכַל מִכָּל מִטַּעֲמִים שֶׁבִקְשָׁתִי לְטַעֲמוֹם טַעַמְתִּי בּוֹ, ע"כ. וא"כ למה יצא מן הדרך וביקש מעשוי להביא לפניו מטעמים.

ה] וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וַיִּלְךְ פְּדָנָה אֲרָם אֶל לָבָן בֶּן תּוֹוָאֵל הָאֲרָמִי אֲחֵי רַבָּקָה אִם יַעֲקֹב וַעֲשׂוֹ (כה, ה). פירש רש"י אם יעקב ועשו אינו יודע מה מלמדנו, ע"כ. ומעמא בעי למה הוצרך להגיד שאינו יודע, והלא הרבה פסוקים שלא כתב עליהם רש"י פירושו, ולמה דווקא כאן כתב שאינו יודע מה מלמדנו.

על כל ההערות והדקדוקים הללו יש לנו אריכות ליישבם במוטו"ד, אלא שלא הספיק לעת לסדרם ולהעלותם ע"ג הכתב לעתה עתה, מפני כמה טירדות שונות, ואי"ה בגליונות הבאים מקוים אנו להביא תירוצים לכל הקושיות, והגנו בבקשה מכל הקוראים החשובים שכל מי שיש לו תירוץ וישוב, נא לשלוח להמערכת, ונודה לו במאוד מאוד, ואי"ה יופיע תירוץו בשם אומרו בגליונות הבאים.

בענין למה אין גבאי צדקה נותנים שמן להדלקת נרות חנוכה – כמו בליל פסח

שאלני ידידי הרה"ג ר' בנימין בערקאוויטש שליט"א, למה לגבי ארבע כוסות בליל פסח מצינו במשנה ריש פרק ערבי פסחים (פסחים צט): "אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב ולא יפחתו לו מארבע כוסות של יין ואפילו מן התמחוי", ופירש הרשב"ם: ולא יפחתו לו. גבאי צדקה המפרנסין את העניים וכו'. ובפשטות הטעם משום פירסומי ניסא, וא"כ יש לעיין למה בחנוכה לא מצינו דין כזה שיעצרכו ליתן לעניים שמן להדליק נר חנוכה משום פירסומי ניסא.

למה אין עושין פשרה במחלוקת בית שמאי ובית הלל – בהדלקת נרות חנוכה

הנה שאלני אחד מקרובי, למה אין עושין פשרה במחלוקת בית שמאי ובית הלל בהדלקת נרות חנוכה. והרי מצינו בכמה הלכות כשיש מחלוקת עושין כעין פשרה להכריע, אף שאינו כחד מיניהו, וכגון בהלכות מזוזה (יו"ד סימן רפ"ט סעיף ו') כתב הטור ואחריו הרמ"א דכיון שי"א (שיטת רש"י) שצריך להיות בזקופה (ארכה לאורך מזוזת הפתח), וי"א (שיטת ר"ת) שצריך להיות שכובה (ארכה לרוחב מזוזת הפתח), לכן המדקדקין יוצאין ידי שניהם וקובעין חציה בזקיפה וחציה בשכיבה ומניחים אותה בשפוע ובאלכסון, וסיים הרמ"א "וכן ראוי לנהוג, וכן נוהגין במדינות אלו".

וא"כ גם בהדלקת נרות חנוכה, דבית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמנה מכאן ואילך פוחת והולך, ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך, למה לא יעשו כעין פשרה ולהדליק בכל יום שמונה נרות?

בענין אם משיח יבוא באמצע ימי החנוכה – אם יחליפו לשיטת בית שמאי

שאלת הרה"ג מוה"ר גמליאל ראבינאוויטש שליט"א

מח"ס "גם אני אודך", ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים

"אם יבוא משיח באמצע ימי החנוכה כיצד ינהגו, האם יעברו באמצע ימי החנוכה להדליק בסדר של פוחת והולך כדברי בית שמאי? והאם יתחילו משמונה?".

שאלה בחילוק נוסח הזכרת "אב ואם" – בברכת המזון ובנשיאות כפים

הנה בברכת המזון לאחר ברכת הטוב והמטיב אומרים הרבה תחינות ובקשות הפותחים במלת הרחמן, ואחד מהם "הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ אוֹתֵנוּ וְאֵבֵינוּ וְאִמֵנוּ וְאִשְׁתֵנוּ וְזָרְעֵנוּ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לֵינוּ", הנה הקדים הזכרת אביו ואמו¹ לפני הזכרת אשתו וזרעו. ואילו בנוסח היהי רצון שאומרים בנשיאות כפים בעת שהכהנים מנגנים מלת "שלום" (וציינו במחזורים שמקורו בספר שערי ציון²), איתא הנוסח: "ותאריך ימי וימי אשתי ובני ובנותי", ואח"כ "וימי אבי ואמי", ויש להבין למה בברכת המזון מקדימים להזכיר אב ואם, ואצל נשיאת כפים מקדימים להזכיר אשתו ובניו ובנותיו.

¹ ובמקום אחר כבר הארכתי בענין אמירת "הרחמן הוא יברך את אבי מורי ואמי מורתי" וכו' לאחר פטירת ההורים לחיי העולם הבא, מדרכי חיים ושלום (דף צ"ג אות ש"ה), שהגה"ק בעל מנחת אלעזר לא שינה הנוסח בברכת המזון לאחר פטירת אבותיו הקדושים, ושכן נהג זקינו הגה"צ בעל שם שלמה ממונקאטש זצ"ל, וצוה לבנו הגה"צ בעל דרכי תשובה ממונקאטש זצ"ל, כי אמרו חז"ל מכבדם בחיים ומכבדם במותם, וצריכין ברכה גם בשמי מרומים, יע"ש, ושם הארכתי מאוד בענין זה, והבאתי בשלהי מכתבי ששמעתי אומרים שיש נוסח לומר אבי מורי ואמי מורתי "בגן עדן" [וכן נהג הרה"ק בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש זצ"ל], ויש לזון בדבר אם זה נאמר לכל אחד ואחד, או רק לאנשי מעלה, ואין כאן מקומו להאריך.

² ואינו לפני כדי לבדוק הנוסח המדויק שם.

בענין כפתורים יתירים המחבורים אל הכתונת – לענין הוצאה בשבת

הגני בזה בשאלה להלכה למעשה, לענין הוצאה בשבת, שקניתי לאחרונה כתונת חדשים, וחידשו בזה דבר, שחיברו אל הכתונת שלש כפתורים יתירים, שאם יפול אחד מהם יכולים ליקח מהם ולתופרו במקום הראוי, אבל לעת עתה מחוברים במקום שאין צורך להם, ונפשי בשאלתי האם יש בזה איזה חשש הוצאה בשבת או לא.

ועיין בחיי אדם (כלל נ"ו סעיף ט"ז) שכתב וזה לשונו: כל דבר המחובר לכסות ודרכו להיות מחובר בו, בטל לגבי בגד ומותר לצאת בו, כגון הכיסין התלויים בו. אבל אם חיבר שם דבר שאין דרכו בכך, אסור. ובמקום שגזרו שכל יהודי ישא חתיכת בגד געל [צהוב] וכדומה, מותר לצאת בו, ואפילו אינו תפור בו רק מחובר קצת. ולכן אותן הקאפעש שקורין קראפטור שהוא כמו כים ותלוי בבגד מאחוריו לכסות בו הראש בשעת הגשמים, מותר לצאת בו. אבל אם יתפור בבגד פאטשיילע וכיוצא בו, נראה לי דאסור, דדוקא במדינות בזמן הש"ע שהיה דרכן בכך, היה מועיל כשתפרו. אבל בזמן הזה שידוע שאין א' שיתפור פטשיילע בבגד ואינו שייך כלל לבגד, אסור אפילו הוא תפור. ונראה לי דכל דבר שדרכו בכך, אפילו קשור בו בקשר של קיימא, אף על פי שאינו תפור, מותר. וכל דבר שאין דרכו בכך, אפילו תפור, אסור. ולכן לא מהני

מה שקושרין פאטשיילע בחגורה והפאטשיילע תלוי בצדו, כיון שאין שייכות לחגורה עם הפאטשיילע, לא שייך לומר דבטל הפאטשיילע לגבי החגורה, ואפילו תפירה לא מהני, כיון שאין דרכו בכך. אבל אם קשרו וחוגר בו סביב הגוף, מותר, דהוי כחגורה ארוכה, כן נראה לי בדינים אלו, דהכל לפי הזמן. והאחרונים כתבו, דקשר של קיימא לא מהני אלא דוקא תפירה, וצריך עיון (ועיין בש"ג שסביב המרדכי דף ע"ט ע"א סימן ה'), עכ"ל.

הרי שהחמיר וכתב דמה שאיתא ברמ"א סימן ש"א סעיף כ"ג להתיר במטפחת, זה היה רק בזמנם, ולא בזמנינו שאין דרכו בכך. אבל יש לעיין בנידון דידן, כיון שאינו דבר שנעשה ע"י איש יחיד, אלא שכך הוא דרכו של הקאמפאני, א"כ לכאורה הוי כדרכו בכך, ושוב יהיה מותר אף לדעת החיי אדם. וע"ע מה שהאר"י בדברי הרמ"א הנ"ל הבן איש חי זצ"ל בספרו שו"ת רב פעלים ח"ב סימן מ"ח].

קר קיימת
שע"י
שומרי החומות
לצדקת רבי מאיר בעל הנס

יארצייט דערמאנונג!

לכבוד ידידינו הנכבד הי"ו
אונזער חשובע שטיצער עמו"ש
דערמיט ווילן מיר אייך דערמאנען אז
דער יארצייט-טאג פון אייער

טאטע
הרה"ג רבי יצחק נפתלי ב"ר רפאל אהרן ז"ל
געפאלט אויס הי"א

מאנטאג ז' כסלו תשפ"א
Monday, Nov. 23, '20
געדנקט צו:

מפריש
זיין צדקה
לע"נ

צינדן
א נשמה
ליכט

זאגן קדיש
און לערנען
משניות

די טייערע נשמה איז איינגעשריבן אינעם פנקס קר קיימת פון אונזער כולל אין ירושלים, און די חשובע רבנים שליט"א וועלן איה"ה לערנען משניות, זאגן קדיש און צינדן א יארצייט ליכט לע"נ די טייערע נשמה ע"ה.

די גרויסע זכותים וועלן זיכער באגלייטן די נשמה בגני מרומים, און וועט זיין א מליץ ישר פאר די גאנצע משפחה געהאלפן צו ווערן בכל מילי דמיטב.

מיט דאנק און שיעצונג
הנהלת כולל שומרי החומות לצדקת רבי מאיר בעל הנס

פרייע סערוויס!

אויב ווילט איר מיר זאלן שיקן א יארצייט-טאג שליטת און קרובים פונעם נפטר, ביטען שיקט אונד צוריק זייערע נעמען מיט די אדרעסן און מיר וועלן דאס א"ה אדרעסירן יעדעס יאר פאר די יארצייט טאג.

החולץ בדרכי אבות מוכירין לו זכות אבות
מוכט אייער אייגענעם "קר קיימת" וואס וועט אייך א"ה זיין א טובה בזה ובבא, אזוי ווי עס איז פאר אייערע נעלעטן ביז צום הייטיגן טאג

לכבוד מפעל 'קר קיימת' שע"י 'שומרי החומות' בירושלים ע"ה"ה
הריני נתן סך \$ צדקה לטובת צדקת 'רבי מאיר בעל הנס שומרי החומות':
לע"נ _____
הרה"ג רבי יצחק נפתלי ב"ר רפאל אהרן ז"ל
יום היארצייט _____ ו' כסלו תשפ"א
מספר קר קיימת _____ 5495-66

1009849
Rabbi Alexander Knopfler
1564 48 St
Brooklyn, NY 11219

איר קונט אייבן מסביר זיין לצדקת רבי מאיר בעל הנס, דורך אונזער
24 שיעור צדקה לייך 718.243.2495 אייער אויך: rebmeir.org